

Schriftelijke statenvragen van de statenfracties van GroenLinks en de Partij voor de Dieren over Bossenstrategie, ingediend op 7 mei 2023, en de antwoorden daarop van het college van Gedeputeerde Staten zoals vastgesteld op 30 mei 2023 (3118267).

Inleiding: Op 31 maart 2021 is door PS de bossenstrategie vastgesteld. In deze strategie staan de volgende ambities: minimaal 1200 hectare bosuitbreiding in 2030, oplopend tot minimaal 1700 hectare in 2050, uitgewerkt in een prioriteringsladder.

1. Kunt u aangeven hoeveel bos/bomen er inmiddels zijn aangelegd en wat de jaarlijkse planning is tot 2030 om de ambitie van 1200 hectare te bereiken? Hoe is dit verdeeld over de verschillende categorieën van de strategie?

Antwoord:

Er zijn verschillende initiatieven waarbij bos is of wordt aangeplant. Reeds afgerond is de aanplant van ruim 4 ha extra bos via de realisatie van twee landgoederen (categorie "bos met wonen"). Binnen deze categorie wordt tevens onderzocht of er nabij nieuw te realiseren woonwijken nieuwe bossen kunnen worden aangelegd, en zo ja, op welke manier dit dan gefinancierd kan worden. Bij de ontwikkeling van de Warande (Lelystad) zijn de gesprekken hierover het verst gevorderd; in het Masterplan dat wordt uitgewerkt komt ook het onderwerp bosrealisatie aan de orde, hoewel concrete arealen nog niet bekend zijn.

Daarnaast wordt vanaf eind dit jaar 17 ha aangeplant op gronden die in het bezit zijn van de provincie. Hierover hebben uw Staten eerder een mededeling ontvangen (zie bijlage). Aanvullend is er waarschijnlijk nog ruimte voor 12 ha aan aanplant op eigen grond langs provinciale wegen in de Noordoostpolder. Ook wordt er gewerkt aan een project om in de oostrand van de Noordoostpolder erfsingels aan te leggen. Hiermee kan naar verwachting nog circa 10 ha worden gerealiseerd op gronden van agrariërs (die daar vrijwillig aan meewerken). Financiering voor de aanplant van deze in totaal 39 ha is beschikbaar. De bijbehorende categorie is "bos via landschapselementen".

Verder wordt momenteel werk gemaakt van het aanplanten van bos in de categorie "bos binnen het Natuurnetwerk". In eerste instantie wordt daarbij gekeken naar een areaal van circa 26 ha. De verwachting is dat de aanplant in de loop van 2024 kan plaatsvinden. Financiering voor deze omvorming is beschikbaar.

Ook zijn er inmiddels verschillende initiatieven zichtbaar van agrariërs die agroforestry ontwikkelen. In een vorig jaar gemaakt overzicht (zie bijlage) was er sprake van 14 initiatieven, de verwachting is dat het er inmiddels meer zijn. Om hoeveel hectaren het gaat dient nog gespecificeerd te worden.

Tot slot heeft de provincie het afgelopen jaar meegedaan aan "Meer bomen nu" van Stichting Urgenda. In dat verband zijn binnen het stedelijk gebied circa 10.000 bomen geplant, met name in Almere. Deze categorie wordt echter niet meegenomen in de kwantitatieve ambitie omdat het om aanplant gaat die te kleinschalig is om als significant bosoppervlak mee te tellen".

Dit leidt tot het volgende overzicht:

Initiatief	Areaal	Status	Type
Realisatie landgoederen	4 ha	Gerealiseerd	Bos met wonen
Realisatie Warande	Nog niet bekend	In voorbereiding	Bos met wonen
Bos langs eigen wegen	17 ha	Uitvoering later dit jaar	Bos via landschapselementen
Bos langs wegen NOP	12 ha	In voorbereiding	Bos via landschapselementen
Bos via erfsingels	10 ha	In voorbereiding	Bos via landschapselementen
Omvorming bestaande natuur	26 ha	In voorbereiding	Bos binnen het Natuurnetwerk
Initiatieven agroforestry	Nog nader bepalen	Deels gerealiseerd, deels in voorbereiding	Bos met landbouw
Meer bomen nu	Nvt	Gerealiseerd	Bomen in dorpen en steden

PROVINCIE FLEVOLAND

2. *De afgelopen twee jaar zijn er door gemeenten, provincie, Rijkswaterstaat en Natuurorganisaties veel bomen gekapt, die grotendeels zijn/worden gecompenseerd. Als u deze nieuwe aanplant niet meerekent, waarop staat dan de teller van de netto uitbreiding van het bosareaal?*

Antwoord:

Bomen die ter compensatie van gekapte bomen worden aangeplant worden per definitie niet meegerekend bij het realiseren van de kwantitatieve ambitie van de bossenstrategie. Dit omdat deze ambitie betrekking heeft op het toevoegen van extra areaal aan bos; compensatie betreft het vervangen van bestaand bos.

3. *Indien er sprake is van achterstand op de ambities, hoe gaat u die achterstand inhalen? Welke maatregelen heeft u daarbij voor ogen?*

Antwoord:

De Flevolandse bossenstrategie is opgesteld als uitwerking van de landelijke bossenstrategie; zo is de uitbreidingsambitie in lijn met de landelijke ambitie van 10% extra bos. Vanuit het Rijk is er echter geen financiering beschikbaar gesteld om de uitvoering te realiseren. Daarom is bij het vaststellen van de Flevolandse bossenstrategie aangegeven dat er noodgedwongen naar alternatieve financieringsconstructies gezocht moet worden. Het gevolg hiervan is dat het relatief veel tijd kost om de uitvoering in gang te zetten, en dat het daarom tevens lastig is om met een gedetailleerde jaarplanning te werken; een dergelijke planning is dan ook niet vastgesteld.

Concluderend is er dan ook geen sprake van een achterstand. Dit neemt niet weg dat de uitvoering van de bossenstrategie aandacht behoeft. Er loopt dan ook een groot aantal acties die deze uitvoering verder vormgeven. In een recent opgestelde Mededeling aan Uw Staten – die tevens op de Lijst Inkomende Stukken d.d. 1 juni 2023 wordt geplaatst – vindt U een overzicht van deze acties (zie bijlage).

In aanvulling hierop is met het Rijk afgesproken dat de uitvoering van de landelijke bossenstrategie ondergebracht wordt in het Nationale Programma Landelijk Gebied (NPLG). Dit betekent dat er via het NPLG naar verwachting ook financiering beschikbaar komt voor de uitvoering van de Flevolandse bossenstrategie. Dit kan de uitvoering van de strategie een stevige impuls geven. Hoe dit er in de praktijk uit zal zien, moet de komende maanden blijken.

Bijlagen:

- Mededeling extra bomen langs provinciale wegen (#2881023)
- Mededeling overzicht koppelkansen en acties programma Flevoland natuurinclusief (#3088178)
- Mededeling agroforestry in de provincie Flevoland (#2915892)

*Onderwerp***Mededeling extra bomen langs provinciale wegen***Kern mededeling:*

Naar aanleiding van de motie "Aanplant en bescherming bomen" is geïnventariseerd in hoeverre er ruimte is om op gronden die in bezit zijn van de provincie bomen aan te planten. De uitkomst van deze inventarisatie is dat er in principe ruimte is om circa 13 ha aan bosschages en struweel aan te planten, en 413 laanbomen (die een oppervlakte van circa 4 ha beslaan). Daarmee kan in totaal circa 17 ha worden gerealiseerd.

Het College van Gedeputeerde Staten heeft, conform de aankondiging hiertoe in de Flevolandse bossenstrategie, besloten om tot beplanting van deze 17 ha over te gaan. Het is de planning om dit vanaf 2023 te gaan doen. De aanlegkosten (circa 200.000 euro) zullen indien mogelijk gedekt worden door de uitgifte van koolstofcertificaten. Alternatief is bekostiging vanuit het programma en budget Flevoland natuurinclusief. Het uiteindelijke beheer wordt meegenomen in het provinciale wegbeheer. De aangeplante bomen kunnen niet worden ingezet ter compensatie van elders gekapte bomen. Ten aanzien van de beplanting van de reserveringsstrook aan de Nijkerkerweg (circa 5 ha) wordt de mogelijkheid open gehouden om op termijn ontheffing van de herplantplicht te verlenen.

Met deze mededeling en het besluit om over te gaan tot 17 ha nieuwe beplanting beschouwt het College de bovengenoemde motie als afgedaan.

Mededeling:

Op 20 november 2019 hebben Uw Staten een motie aangenomen waarin het College van Gedeputeerde Staten wordt opgedragen te inventariseren waar op provinciale gronden extra bomen aangeplant kunnen worden (EDOCS nummer 2922104, zie bijlage). Deze motie is enige tijd aangehouden om de uitvoering ervan te kunnen koppelen aan de uitwerking, vaststelling en uitvoering van de provinciale Bossenstrategie.

Op 2 februari 2021 heeft U een mededeling ontvangen (EDOCS nummer 2695202, zie bijlage) waarin is aangegeven dat na een eerste inventarisatie een lokaal onderzoek nodig was om precies te kunnen bepalen waar ruimte is voor de aanplant van bomen.

Recent is dit lokale onderzoek afgerond. Op basis daarvan heeft het College, conform het reeds in de Bossenstrategie aangekondigde voornemen, op 1 maart 2022 besloten over te gaan tot de aanplant van extra bomen (in totaal 17 ha). In deze mededeling geven we U de volgende informatie:

- De uitkomst van het betreffende lokale onderzoek.
- Vervolgproces, inclusief de kosten van de aanplant en dekkingsvoorstel.
- Enige aandachtspunten.

Uitkomst lokaal onderzoek

Het aanplanten van bomen langs provinciale infrastructuur kan niet zomaar in gang gezet worden aangezien er goede redenen kunnen zijn om niet tot aanplant over te gaan. Daarom is ook op lokaal niveau uitgezocht waar aanplant mogelijk en wenselijk is. Er is gewerkt volgens een trechtermethode: eerst is alle vrije ruimte in kaart gebracht, daarna is gekeken welke locaties afvallen vanwege

Registratienummer

2881023

Datum

1 maart 2022

Afdeling/Bureau

SENB

INFRA

*Openbaarheid***Openbaar***Portefeuillehouders***Hofstra, H.J.**

Ter kennisname aan PS en
burgerleden

belemmeringen. Locaties waarbij de volgende belemmeringen gelden zijn afgevallen:

- Significante aanwezigheid van kabels en leidingen
- Risico's voor de verkeersveiligheid
- Risico's op schade voor de infrastructuur
- Significante verstoring van open landschap.

De overgebleven locaties komen in aanmerking voor de aanplant van bomen, bosschages en / of struweel. Bij enkele van deze locaties is vanuit landschappelijke overwegingen aangepaste beplanting wenselijk. Bij enkele andere locaties dient voordat tot aanplant kan worden overgegaan eerst de lopende verpachting van de grond beëindigd of aangepast te worden.

Uit het lokale onderzoek is af te leiden dat er in totaal circa 13 hectare extra aan bosschages en struweel kan worden aangelegd, en aanvullend daarop is er ruimte voor 413 laanbomen (die samen circa 4 ha aan ruimte in beslag nemen). Voor een overzicht van de locaties die in aanmerking komen zie de bijlage.

Vervolg

Het College heeft besloten, conform de aankondiging in de provinciale bossenstrategie, de betreffende locaties te laten beplanten. Gezien de benodigde voorbereidingen is het de verwachting dat vanaf begin 2023 kan worden gestart. Deze voorbereidingen betreffen onder andere:

- Opname van het voorstel tot bos- en bomenaanleg in het PMIRT van de afdeling Strategie en Beleid, met daarna doorwerking in de MBVI van de afdeling Infra.
- Het per locatie maken van een afzonderlijk beplantingsplan. Als het vanwege de situatie ter plekke opportuun is om kleine aanvullende inrichtingsmaatregelen te treffen om een integrale natuurinclusieve situatie creëren, worden betreffende maatregelen in het beplantingsplan meegenomen.

Daarnaast moet op gronden waar nog een lopende pachtovereenkomst geldt worden gewacht met aanplant totdat de betreffende overeenkomst is afgelopen of aangepast. Dat kan in het najaar van 2023. Ook vanuit dit oogpunt is beginnen met aanplant in 2023 logisch.

Kosten & eventuele dekking

De kosten van de aanplant betreffen grofweg 200.000 euro. Er zal worden onderzocht of deze kosten gedekt kunnen worden door de aanplant als project aan te merken voor de verkoop van koolstofcertificaten, georganiseerd door de Stichting Nationale Koolstofmarkt. Dit betekent dat de Stichting de aanlegkosten via een begunstiger financiert en in ruil daarvoor een koolstofcertificaat uitgeeft aan deze begunstiger.

Mocht dit niet mogelijk zijn, dan zullen de kosten gedekt worden vanuit het programma Flevoland Natuurinclusief, onderdeel bossenstrategie. De dekking van het programma Flevoland natuurinclusief is in een beeldvormende sessie aan de commissie RND gepresenteerd op 23 september 2021 en bestaat uit de resterende middelen uit het programma Nieuwe natuur (besluit in NJN 2020) en uit de reserve beheer en ontwikkeling natuur (mandaat college). Wanneer stortingen aan deze reserve uw mandaat betreffen zal hiervoor bij de zomernota 2022 een voorstel worden ingebracht.

De structurele beheer- en onderhoudslast van de bomen, bosschages en / of struweel (naar verwachting is jaarlijks circa 25.000 euro nodig) zal vanaf 2024 worden toegevoegd aan de beheerbegroting van de afdeling Infra. De meerkosten die dit met zich meebrengt zullen te zijner tijd in beeld worden gebracht en integraal aan Provinciale Staten worden voorgelegd in de reguliere begrotingscyclus (SUP 2023 – 2027). De kosten van het onderhouden van de nieuwe beplanting in het eerste jaar (2023) zullen worden meegenomen in de verschillende beplantingsplannen. Eventuele extra kosten, zoals het treffen van aanvullende maatregelen ten behoeve van de biodiversiteit, worden gedekt vanuit het programma Flevoland natuurinclusief. Het is de verwachting dat deze extra kosten beperkt zullen zijn.

Uw Staten zullen over de voortgang van dit proces, alsmede de dekkingsvariant die uiteindelijk gekozen wordt, op de hoogte gehouden worden.

Aandachtspunten

Zoals aangegeven beschouwt het College de extra aanplant als invulling van de kwantitatieve ambitie van de bossenstrategie. Dit betekent dat de grond niet gebruikt zal worden voor boscompensatie. Hier worden twee kanttekeningen bij geplaatst.

- Parallel aan het voorbereiden van het Collegebesluit tot de aanplant van extra bomen heeft het College een aanpak van de problematiek van droogteschade uitgewerkt. Kern van deze problematiek is dat provinciale wegen door verzakking beschadigd raken. De verzakking wordt veroorzaakt door toenemende droogte onder het wegdek. Deze droogte wordt onder andere weer veroorzaakt door nabijgelegen bomen.

In het gepresenteerde voorkeursscenario is opgenomen dat er, ondanks de betrachte grote terughoudendheid, een aantal bomen gekapt moet worden. Deze bomen kunnen, conform het zojuist aan Uw Staten toegelichte besluit tot aanplant van extra bomen, niet worden gecompenseerd op eigen grond. Daarom zal voor de betreffende compensatieopgave gebruik gemaakt worden van de boscompensatiebank die momenteel binnen de provinciale organisatie wordt uitgewerkt (zoals in de bossenstrategie is aangegeven). Deze bank is naar verwachting vanaf 2023 operationeel. De kosten die het compenseren van de betreffende bomen via gebruikmaking van de compensatiebank met zich meebrengt (naar verwachting 187.000 tot 302.000 euro) worden meegenomen in de aanpak droogteschade.

Tegelijkertijd wordt er bij het aanplanten van de 17 ha aan extra bomen, bosschages en / of struweel op toegezien dat er op termijn geen droogteschade kan ontstaan.

- Ten behoeve van één van de aanplantlocaties wordt een voorbehoud geplaatst, i.e. de reservingsstrook (oppervlakte circa 5 ha) langs de Nijkerkerweg. Deze strook is bedoeld om het naastgelegen tracé op termijn te verbreden. Omdat het de verwachting is dat het nog tenminste 10 jaar duurt voordat tot verbreding wordt overgegaan, is tussentijdse beplanting desalniettemin opportuun. Als de verbreding plaatsvindt en blijkt dat de hectares van de reservingsstrook daar voor nodig zijn zal de nieuwe beplanting weer verwijderd kunnen worden.

Het College houdt op dit moment de mogelijkheid open om te zijner tijd een ontheffing te verlenen voor de herplantplicht conform artikel 4.5 van de Wet natuurbescherming (of de tegen die tijd geldende regelgeving). Op die manier houdt het toekomstige College de beleidsruimte om niet te hoeven compenseren. Kiest men er te zijner tijd voor om inderdaad niet te compenseren, dan moeten de betreffende 5 hectares op de gerealiseerde kwantitatieve ambitie van de bossenstrategie in mindering worden gebracht. Kiest men er te zijner tijd voor om wel te compenseren, dan zal er naar vervangende grond gezocht moeten worden, wat een aanvullende kostenpost met zich meebrengt waar nu nog niet in is voorzien. De 5 aangeplante hectares blijven in dat geval onderdeel uitmaken van de gerealiseerde kwantitatieve ambitie. Ten tijde van deze afweging kan het toekomstige College de op dat moment geldende stand van zaken met betrekking tot de realisatie van de kwantitatieve ambitie van de bossenstrategie betrekken bij de te maken keuze.

Verder wordt zoals aangegeven een deel van de benodigde grond momenteel verpacht. Het College is voornemens deze pachtovereenkomsten niet te verlengen dan wel tot verpachting over te gaan met de aantekening dat er aanplant zal plaatsvinden. Dit betekent tegelijkertijd dat de opbrengsten die uit de betreffende verpachting voortkomen, komen te vervallen c.q. zullen verminderen. Overigens is er momenteel reeds sprake van een gedeeltelijke inkomstenderving; de pachters in kwestie zijn recent overgegaan tot biodivers beheer in het kader van het Actieplan

Mededeling

Bladnummer

4

Registratienummer

2881023

biodiversiteit. Omdat de grond voor hen daardoor minder opbrengt, is de pacht prijs recent al verlaagd. Uiteindelijk zal de aanvullende inkomstenderving naar verwachting verwaarloosbaar zijn.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Mededeling Aanplant en bescherming van bomen	2695202	Ja
Locaties aanplant bomen bosschages en of struweel	2884853	Ja
Motie aanplant en bescherming bomen	2922104	Ja

Onderwerp

Mededeling Aanplant en bescherming van bomen

Kern mededeling:

Op 20 november 2019 hebben uw staten het college verzocht te onderzoeken of op provinciale grond meer bomen aangeplant kunnen worden en om bij aanplant diversiteit (in boomsoorten) na te streven.

Op 21 september heb ik u meegedeeld dat een inventarisatie werd voorbereid. Ik heb aangegeven de resultaten mee te nemen in de op te stellen bossenstrategie. Daarop vooruitlopend deel ik u alvast de belangrijkste resultaten van de inventarisatie mee.

Mededeling:

Op 20 november 2019 heeft u het college verzocht:

- een inventarisatie te maken van gronden in haar bezit waar (extra) bomen geplant kunnen worden
- de uitkomst van deze inventarisatie ter kennis te brengen aan PS
- diversiteit als prioriteit meegeven in het aanplanten van nieuwe bomen.

Op 21-09-2020 hebben wij uw staten over de voortgang geïnformeerd. Er is voor gekozen om de motie mee te nemen in de op te stellen bossenstrategie en een inventarisatie uit te voeren op het moment dat dit goed in te passen was in het traject van de bossenstrategie. Hierover is in de loop van het jaar gecommuniceerd.

Inmiddels is een digitale inventarisatie uitgevoerd op beschikbare informatie. Dat geeft een eerste beeld. Deze inventarisatie bevestigt het beeld dat de provincie een aantal kilometers onbeplante wegberm bezit.

Maar uit de inventarisatie komt ook naar voren dat diverse aspecten een rol spelen bij het al dan niet kunnen aanplanten van bomen, daarbij moet u denken aan aanwezigheid van kabels en leidingen, het beëindigen van pacht, risico's voor de verkeersveiligheid, risico's op schade voor de infrastructuur, landschap etc. etc.. Dit vergt nader onderzoek per locatie om uitspraak te kunnen doen of bomen aangeplant kunnen worden.

Bij de uitwerking van de bossenstrategie en landschapsvisie wordt de wens om meer bomen langs wegen te planten en te zorgen voor meer diversiteit in boomsoorten, meegenomen in de uitvoeringsplannen. Daarbij wordt gekeken of, en zo ja onder welke voorwaarden, aanplant mogelijk is. Bij de uitwerking wordt ook bekeken of provinciale ruilgrond hiervoor kan worden ingezet.

Overigens wordt op dit moment al gekeken naar bomen langs de dorpenring in de NOP en de relatie tussen bomen en schade aan wegconstructies.

Bij de uitvoering van grote infrastructurele projecten wordt altijd aandacht besteed aan de landschappelijke inpassing. Zo zijn recent bomen geplant rond de baanverdubbeling van de Gooiseweg.

Bijlagen

- Geen

Registratienummer

2695202

Datum

2 februari 2021

Afdeling/Bureau

SENB

Openbaarheid

Openbaar

Portefeuillehouder

Hofstra, H.J.

Lijst ingekomen stukken

Provinciale Staten

----- Geschikte plantlocatie

Opmerkingen:
- Zie eDocs #2803422-v1 voor een lijst van potentiële plantlocaties.
- Daarin staat opgenomen welke locaties wel/niet geschikt zijn.

OVERZICHTSTEKENING		DEFINITIEF
Potentiële plantlocaties bomen		Proj. no.: -
Verschillende locaties		Bestek no.: -
SITUATIE PLAATS TE MAKEN WERK		Dossier no.: -
get.: pko	10-12-2021	gew.: - -
gez.: paa	10-12-2021	revisie: A01
		schaal: 1:10000
		bladnr.: 1 in 1 bladen
		formaat: A1
		tek.nr.: PFL000000

MOTIE

Artikel 25 van Reglement van Orde Provinciale Staten van Flevoland

Motie nr.:

(In te vullen door de griffier)

Onderwerp motie: Aanplant en bescherming bomen

Agendapunt: 6a

Onderwerp Statenvoorstel: Klimaatakkoord

Nummer Statenvoorstel: 2483010

Aan de voorzitter van Provinciale Staten
Provinciale Staten van Flevoland

in vergadering bijeen op: 20 november 2019

Constateernde dat:

- bomen een belangrijke rol spelen voor klimaatadaptatie omdat ze verkoeling bieden, de bodem verstevigen en dus de leefomgeving verbeteren. Daarnaast zuiveren bomen de lucht en leggen CO2 vast voor vele decennia
- bomen grote (emotionele) waarde hebben voor mensen en dieren
- In Flevoland er veel wordt gekapt vanwege ziektes en andere redenen

Overwegende dat:

- het nog jaren gaat duren voordat de jonge aanplant van bomen de rol van de oude boom over kan nemen
- bomen een belangrijke rol spelen in de strijd tegen mondiale opwarming
- door beschermingsmaatregelen de extra aanplant en een compensatie van gekapte bomen het aantal bomen in de provincie zal doen toenemen
- de provincie een belangrijke rol kan spelen bij het behoud van bomen door het nemen van maatregelen
- door deze rol actief uit te dragen naar terreinbeherende natuurorganisaties en overheden er tevens recht gedaan wordt aan de zorg van burgers voor het behoud van bomen.
- diversiteit in aanplant de natuur weerbaarder maakt en dus toekomstige kap, en de daarmee gemoede kosten, zal verminderen

☒ Verzoeken het college / ☐ Dragen het college op / ☐ Spreken uit

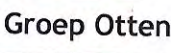
- een inventarisatie te maken van gronden in haar bezit waar (extra) bomen geplant kunnen worden
- de uitkomst van deze inventarisatie ter kennis te brengen aan PS
- diversiteit als prioriteit meegeven in het aanplanten van nieuwe bomen.

en gaan over tot de orde van de dag.

Naam initiatiefnemer: S.V. Vrouwenvelder (GroenLinks), D66, PvdD Leonie Uestering

Handtekening initiatiefnemer:

De motie wordt ondersteund door:

PARTIJ	NAAM ONDERTEKENAAR	HANDTEKENING
 Forum voor Democratie		
 VVD		
 PARTIJ VOOR DE VRIJHEID		
 GROEN LINKS		
 CDA		
 PARTIJ VAN DE ARBEID		
 ChristenUnie		
 SP		
 50+ PLUS		
 D66		
 Partij voor de Dieren		
 SGP		
 Groep Otten		
 DENK		

Stemverhouding	Voor	Tegen
Totaal		
FvD		
VVD		
PVV		
GroenLinks		
CDA		
PvdA		
ChristenUnie		
SP		
50PLUS		
D66		
PvdD		
SGP		
Groep Otten		
DENK		
Het amendement is:	Aangenomen	Verworpen

Aldus besloten in de openbare vergadering van Provinciale Staten van
 Statengriffier, Voorzitter,
 A. Kost L. Verbeek

Onderwerp

Overzicht acties programma Flevoland natuurinclusief

Registratienummer

3088178

Datum

30 mei 2023

Afdeling/Bureau

SENB

*Openbaarheid***Openbaar***Portefeuillehouder***Hofstra, H.J.***Ter kennisname aan PS en**burgerleden**Kern mededeling:*

Op 8 februari 2023 is in Statencommissie RND de bouwstenennotitie Flevoland natuurinclusief beeldvormend besproken, waarbij tevens een stand van zaken gepresenteerd is van de voortgang van het programma Flevoland natuurinclusief (de bouwstenennotitie is onderdeel van dit programma). Tijdens deze sessie is door de portefeuillehouder de toezegging gedaan een overzicht te geven van:

- Acties die in de bouwstenennotitie vermeld staan maar die reeds in ander verband ter uitvoering meegekoppeld worden of zouden kunnen worden.
- Acties die zijn ingezet ter uitvoering van het Actieplan biodiversiteit en de provinciale bossenstrategie (twee beleidstrajecten die ook onderdeel uitmaken van het programma Flevoland natuurinclusief).

In onderstaande mededeling worden beide overzichten gepresenteerd.

Mededeling:

De **bouwstenennotitie Flevoland natuurinclusief** omvat een overzicht van acties die ingezet kunnen worden om de transitie naar een natuurinclusieve samenleving verder vorm te geven. Deze acties zijn onderverdeeld over acht domeinen die samenhangen met de domeinen uit de landelijke Agenda Natuurinclusief. Besluitvorming door de vorige Staten was procesmatig gezien niet meer te effectueren, dus het is aan de recent aangetreden Staten om dit eventueel op te pakken, bijvoorbeeld bij de lopende coalitieonderhandelingen of als onderdeel van het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG).

Hoewel het gaat om toekomstig in te zetten acties waar vooralsnog nog geen eigenstandig budget voor beschikbaar is, vinden er al wel reeds ontwikkelingen plaats waar de geschetste acties tot op zekere hoogte bij meegekoppeld zijn of kunnen gaan worden. Hieronder volgt een overzicht van dergelijke (potentiële) meekoppelingen, gerangschikt per domein¹.

Landbouw – binnen dit domein zijn drie acties uitgewerkt: a) een ontwerpend onderzoek waarbij een gezamenlijk streefbeeld voor natuurinclusieve landbouw wordt neergezet; b) het uitwerken van een overzicht van alternatieve bedrijfsmodellen en c) het doorontwikkelen van gebiedsprocessen. Deze acties borduren allen voort op reeds bestaande trajecten (zoals Landbouw Meerdere Smaken of de gebiedsprocessen rondom stikstof en bodemdaling) maar worden daarbinnen nog niet als zodanig ingezet. Het is naar verwachting wel kansrijk om de acties mee te koppelen met de Flevolandse uitwerking van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG).

Bebouwde omgeving – binnen dit domein worden vijf acties opgevoerd: a) het opzetten van een kennisinfrastructuur, b) het opstellen van een gezamenlijke visie, c) uitwerken van instrumentarium, d) een uitvoeringsplan binnenstedelijke vergroening en e) het geven van het goede voorbeeld bij de eigen (ruimtelijke) ontwikkelingen. De vier eerstgenoemde acties zijn eigenstandig maar kunnen

¹ Overigens dient bij deze meekoppelingen nog de keuze te worden gemaakt of de benodigde investeringen ofwel bij de reeds lopende trajecten in beeld worden gebracht en als aanvullende financieringsbehoefte worden ingebracht, ofwel dat ze bij het programma Flevoland natuurinclusief – en de bijbehorende reserve Flevoland natuurinclusief – worden ondergebracht.

procesmatig worden ingebed binnen bestaande beleidstrajecten en daarbij behorende overlegstructuren (zoals de Woonagenda, de woningbouwopgave, de transitieopgave stedelijk gebied, de Strategische agenda en de programmalijn ruimtelijk-economische ontwikkeling uit het Economisch Programma). Voor substantiële investeringen (zoals in het kader van het uitvoeringsplan binnenstedelijke vergroening) dient aparte besluitvorming plaats te vinden. De laatste actie (het goede voorbeeld) wordt reeds meegekoppeld met de herijking van het provinciale inkoopbeleid en het traject "verbouwing (fase II)".

Infrastructuur – binnen dit domein zijn vier acties onderscheiden: a) natuurinclusief (groot) onderhoud organiseren, b) natuur toevoegen bij nieuwe projecten, c) groene impuls voor de Flevolandse infrastructuur en d) ontwikkelen van natuurinclusieve hubs en haltes. Actie a) kan gedeeltelijk worden meegekoppeld met de herziening van het Flevolandse inkoopbeleid die momenteel gaande is via het opstellen van een kader voor natuurinclusief werken. Voor de overige onderdelen van deze actie (aanvullende natuurinclusieve maatregelen bij gepland onderhoud, vervolg op ecologisch bermbeheer, opstellen kansenkaart) is aanvullend budget nodig. De groene impuls voor infrastructuur (actie c) kan daarbij worden meegekoppeld in de uitwerking van het NPLG (in het kader van de doelstelling om tot 10% groenblauwe dooradering te komen). Actie d) is gedeeltelijk meegenomen in de recent vastgestelde provinciale Hubstrategie. Deze koppeling kan nog verder worden uitgewerkt door de reeds vaststaande provinciale bijdrage aan nieuw te ontwikkelen hubs te verbinden met de ambitie tot natuurinclusief werken. Het toevoegen van natuur aan nieuwe infrastructurele projecten (actie b) kan procesmatig worden meegekoppeld met de reeds lopende projectontwikkelingen, maar budgettair gezien is aanvullende besluitvorming nodig.

Water, bodem en klimaat – binnen dit domein staan drie acties genoemd: a) natuurinclusief waterbeheer organiseren, b) het sturend maken van bodem- en watercondities tbv natuur en c) bij maatregelen in het kader van klimaatadaptatie natuurinclusief te werk gaan. Voor het benodigde budget onder actie a) waarmee het waterschap nogmaals twee jaar tot natuurinclusief beheer van het oppervlaktewater kan overgaan is reeds dekking beschikbaar via de reserve Flevoland natuurinclusief. Het in kaart brengen van de bodem- en watercondities die nodig zijn om de Flevolandse natuurdoelen te halen (actie b) kan worden meegekoppeld in de uitwerking van het NPLG. De voorzetting van het Actieplan Bodem en Water (tevens onderdeel van actie b) wordt momenteel eigenstandig onderzocht. Vanuit het programma Flevoland natuurinclusief geredeneerd is het verstandig om dit actieplan voort te zetten. De investering die nodig is om de benodigde klimaatadaptatiemaatregelen op een natuurinclusieve manier te organiseren (actie c) wordt op een later moment – i.e. bij het uitwerken van de Regionale Adaptatie Strategie – in beeld gebracht.

Energie – binnen dit domein zijn vier acties voorgesteld: a) aandacht vragen voor meer biodiversiteit nabij windparken, b) groen toevoegen bij bestaande en nieuwe zonneparken, c) bij de realisatie van zonnepanelen op daken aandacht vragen voor het tegelijk realiseren van een groen dak en d) natuur toevoegen nabij de Flevolandse energie-infrastructuur. De acties a) en c) worden meegekoppeld met bestaande processen, respectievelijk ten aanzien van het plaatsen van nieuwe windmolens (Windplan West) en de bestaande regeling "van asbest naar duurzaam dak". Het toevoegen van natuur bij nieuwe zonneparken (actie b) kan worden meegekoppeld in de te doorlopen ruimtelijke processen. Voor bestaande zonneparken wordt een eigenstandige regeling voorgesteld. Voor het realiseren van natuur nabij de energie-infrastructuur (actie d) kan worden bekeken of meekoppeling met het energiebeleid of de transitieopgave energie mogelijk is. Eventueel kan een eigenstandig onderzoek ontplooid worden.

Recreatie en sport – in dit domein zijn drie acties voorgesteld: a) een visie maken op duurzame natuurbeleving, b) stimuleren van natuurinclusief sporten en bewegen en c) de realisatie van een evenementenbos. Acties a) en b) dienen eigenstandig te worden opgezet maar moeten wel worden ingebed in het recreatie- en sportbeleid. Eventuele hieruit voortvloeiende investeringen kunnen daarna in beeld worden gebracht. De realisatie van een evenementenbos (actie c) kan als een apart project worden opgezet binnen de Flevolandse bossenstrategie, waarbij gebruik gemaakt

kan worden van de gronden uit de nog op te zetten compensatiebank. Onderzocht kan worden of er gebruik kan worden gemaakt van middelen die reeds beschikbaar zijn voor de realisatie van de bossenstrategie. Afstemming met het recreatie- en sportbeleid is tevens van belang.

Onderwijs, bewustwording en gezondheid – in dit domein zijn vier acties gepresenteerd: a) realisatie van natuurinclusieve schoollocaties, b) meer aandacht voor natuureducatie in het basisonderwijs, c) aandacht voor natuurinclusief beroepsonderwijs en d) aanleg van extra natuur bij (woon)zorglocaties. De eerste twee acties bouwen voort op activiteiten die reeds ontplooid worden door provinciale partners maar vergen aparte gerichte investeringen om een volgende stap te zetten. Aandacht voor natuurinclusief beroepsonderwijs (actie c) kan procesmatig meegekoppeld te worden met het Economisch Programma 2023 – 2028. De benodigde investering kan eventueel ook via dit programma georganiseerd worden. Voor het toevoegen van natuur aan (woon)zorglocaties (actie d) is procesmatige meekoppeling met het programma Krachtige Samenleving mogelijk, maar er dient wel voor eigenstandige financiering gezorgd te worden.

Financiën en economie – binnen dit domein zijn drie acties voorgesteld: a) een natuurinclusief inkoop- en aanbestedingsbeleid, b) het stimuleren van natuurinclusief ondernemen en c) stimuleren van het toepassen van in Flevoland geproduceerde biobased bouwmaterialen in de Flevolandse woningbouwopgave. De acties a) en c) zijn procesmatig mee te koppelen in reeds lopende processen (respectievelijk de lopende herziening van het inkoopbeleid en het huidige traject “van plant tot pand”). Of de benodigde investering ook via deze processen georganiseerd kan worden dient nog onderzocht te worden. Voor actie b) dient een eigenstandige (pilot)regeling opgezet te worden, ingebed in het Economisch Programma 2023 – 2028. Financiering kan eventueel ook via dit programma georganiseerd worden.

Het **Actieplan biodiversiteit** is door Provinciale Staten vastgesteld op 28 april 2021. Dit plan heeft een looptijd van vier en een half jaar (van medio 2021 tot en met 2025). Er wordt gewerkt langs vier inhoudelijke lijnen (groenblauwe dooradering, biodiversiteit in het stedelijk gebied, biodiversiteit in het landelijk gebied, biodiversiteit van natuurgebieden). Daarnaast is er aandacht voor communicatie en educatie. Met het beschikbare budget worden initiatieven van verschillende partijen gefinancierd². Aan gemeenten en het waterschap wordt een eigen bijdrage van 50% van de kosten gevraagd. Hieronder volgt een overzicht van de tot nu toe ingezette acties (ijkpunt is eind maart 2023), gesorteerd per (categorie van) initiatiefnemer.

Vanuit de *gemeenten* worden er momenteel projecten gerealiseerd in Almere, Zeewolde en de Noordoostpolder. In Almere gaat het om het omvormen van grasland (zodat er meer kruiden en bloemen komen), om het aanleggen van meer geleidelijke overgangen van grasland naar bosgebied en om het meer ecologisch beheren van het openbare groen. Zeewolde werkt aan natuurherstel bij de Kop van de Kuierbaan, aan het vergroten van de biodiversiteit in bepaalde bosgebieden en aan het natuurinclusief renoveren van 300 woningen. Noordoostpolder is bezig met het aanpassen van beplanting en omvorming van grasland in Emmeloord, met ecologisch bermbeheer en beplanting langs buitenwegen en met een faunapassage aan de Schoterweg. Dronten en Lelystad hebben projecten in voorbereiding. Urk zet stappen in het vergroenen en klimaatbestendiger maken van de bebouwde omgeving, dit doen zijn met ondersteuning van Stichting Steenbreek.

Het *Waterschap Zuiderzeeland* zet in op verschillende projecten waarmee de biodiversiteit versterkt wordt, zoals het maaien en ruimen van slootkanten, het verwijderen van kroos uit het water en de aanleg van faunapassages. Daarnaast gaat men de eigen terreinen ecologisch inrichten en onderhouden.

² Zelf zetten we in op ecologisch beheer van de provinciale wegbermen en een natuurinclusieve inrichting van het provinciehuis – en bijbehorende gronden.

Mededeling

Bladnummer

4

Registratienummer

3088178

Het Actieplan Biodiversiteit heeft ook zijn beleidsmatige doorwerking naar de overheden in Flevoland. Gemeente Dronten heeft een Visie en Actieplan Biodiversiteit en het waterschap Zuiderzeeland heeft een Agenda Biodiversiteit vastgesteld. Gemeente Lelystad heeft een Strategie Agenda Natuur gemaakt en werkt aan een uitvoeringsprogramma Agenda Natuur.

Ook de *groene organisaties* organiseren verschillende initiatieven. Zo heeft Natuurmonumenten het project "grondbroeders" op de Markerwadden. Stichting Flevolandschap is bezig met het aanleggen van een poel en draait een pilot regeneratieve landbouw nabij Schokland. Het IVN zet in op het vergroenen van tuinen en bedrijventerreinen en het betrekken van kinderen. Daarnaast heeft IVN een lerend netwerk voor decentrale overheden opgezet, wordt er gezocht naar nieuwe vrijwilligers en is de jaarkalender biodiversiteit uitgewerkt. Stichting Steenbreek werkt samen met alle Flevolandse gemeenten aan het tegengaan van verstening in het stedelijk gebied, en organiseert samen met de Gemeente Almere de Nationale Groendag. Urgenda stimuleert de aanplant van nieuwe bomen via Meer Bomen Nu. Stichting Wisentbos heeft in verschillende projecten gewerkt aan de versterking van de biodiversiteit in het Wisentbos.

Tot slot zijn er ook *ondernemers* die initiatieven ontplooiën, met name uit de agrarische sector. Zo werken zes ondernemers samen met Stichting Flevolandschap aan het versterken van de biodiversiteit langs de Vogelweg, terwijl tegelijkertijd een duurzaam bedrijfsmodel ontwikkeld wordt. Bij de Burchtkamp onderzoekt een ondernemer natuurinclusieve landbouw en gangbare landbouw met natuurmaatregelen. BDEKO werkt met 23 deelnemers aan ecologisch slootkantbeheer. Afvalzorg Lelystad realiseert verschillende soorten beplanting en faunavoorzieningen.

De **Bossenstrategie provincie Flevoland** is door Provinciale Staten vastgesteld op 31 maart 2021. Deze strategie heeft enerzijds als doelstelling om in 2050 1700 ha aan extra bos gerealiseerd te hebben. Anderzijds zijn er ambities geschetst die niet-kwantitatief van aard zijn. Voor de uitvoering is in eerste instantie circa €1,75 mln beschikbaar gesteld via de Reserve Flevoland natuurinclusief. Momenteel wordt verdere financiering meegekoppeld met het Provinciale Programma Landelijk Gebied (PPLG). Hieronder volgt een overzicht van de ingezette acties (ijkpunt is mei 2023), per geschetste ambitie.

Kwantitatieve ambitie

Bos binnen het NNN – in de bossenstrategie is opgenomen dat ernaar gestreefd wordt om binnen het huidige Natuurnetwerk tenminste 135 ha aan extra bos aan te planten. Inmiddels is er een landelijk onderzoek geweest dat heeft bevestigd dat deze ambitie haalbaar is. Momenteel vindt overleg plaats met de terreinbeherende organisaties over het areaal dat daadwerkelijk gerealiseerd kan worden. In dat kader is als beginpunt 26 ha aan areaal in beeld. De kosten kunnen naar verwachting in ieder geval deels met de uitgifte van koolstofcertificaten gefinancierd worden. Voor eventuele voorfinanciering of betaling van eventuele resterende kosten is dekking beschikbaar via de reserve Flevoland natuurinclusief.

Bos via landschapselementen – de ambitie is om via het aanleggen van robuuste landschapselementen in totaal 280 ha aan bebossing te realiseren. Om dit te realiseren is ten eerste in kaart gebracht waar we op eigen grond bomen kunnen planten. Als eerste stap is 17 ha aan locaties langs provinciale infrastructuur in beeld gekomen. Deze locaties zullen vanaf eind 2023 beplant gaan worden. Hierover hebben Uw Staten eerder een mededeling ontvangen (zie bijlage). Als een volgende stap zijn nog eens 12 ha in beeld in de Noordoostpolder. Momenteel wordt onderzocht of deze locaties daadwerkelijk beplant kunnen worden. In principe is hier budget voor gereserveerd, maar de kosten kunnen wellicht ook (deels) met de uitgifte van koolstofcertificaten gedekt worden. Tenslotte wordt er gewerkt aan een project om aan de oostrand van de Noordoostpolder erf-singels aan te leggen. Hiermee kan naar verwachting circa 10 ha worden gerealiseerd. Financiering is geregeld via een SPUK uitkering van het Programma Natuur.

De provincie heeft zich daarnaast aangesloten bij het samenwerkingsverband Aanvalsplan Landschap. Het doel van deze samenwerking is het realiseren van 10% groenblauwe dooradering in het landelijke gebied. Daartoe worden verschillende pilots uitgevoerd, waarin verkend wordt hoe die doelstelling gerealiseerd kan worden. Voor Flevoland is er een pilot in de buurt van Urk en Tollebeek.

Momenteel wordt onderzocht, o.a. in bovengenoemde pilot, of er via het NPLG een vervolgstap gezet kan worden; één van de ambities uit dit programma is immers het realiseren van 10% groenblauwe dooradering van het landelijk gebied. Als het lukt om in dit kader houtige landschapselementen aan te planten, kunnen deze worden benut om de uitbreidingsambitie van de bossenstrategie inzake bosaanleg via landschapselementen in te vullen. Deze ambitie valt (deels) samen met de ambitie groenblauwe dooradering van het actieplan biodiversiteit en hierbij dient ook de Landshapsvisie betrokken te worden.

Bos met landbouw – het is de ambitie om tenminste 300 ha aan bebost areaal te realiseren via de realisatie van agroforestry. Om dit te bewerkstelligen wordt er gewerkt aan bedrijfsmodellen die vormen van boslandbouw realiseren, onder andere via het programma Landbouw Meerdere Smaken. Daarnaast ondersteunt de provincie een aantal pilots via een publiek private samenwerking die door de WUR georganiseerd wordt. Ook binnen de agrarische sector is een toename aan interesse in agroforestry zichtbaar. Ook heeft een tiental Flevolandse akkerbouwers eind 2022 besloten om het Agroforestry Netwerk Flevoland op te gaan zetten³. Uit een eerdere inventarisatie (voorjaar 2022) bleek dat er toentertijd 14 initiatieven bekend waren (zie bijlage hieronder). Hoeveel bosgebied er via agroforestry is bijgekomen sinds de vaststelling van de bossenstrategie is niet duidelijk, ook omdat deze vorm van landbouw niet apart geregistreerd wordt. Dit wordt in een later stadium gespecificeerd.

Bos met wonen – via het aanleggen van bosgebieden nabij nieuwe woonwijken beoogt de bossenstrategie op termijn 570 ha aan nieuw bos te ontwikkelen. Om deze ambitie te realiseren worden gesprekken met de verschillende gemeenten gevoerd, aangezien zij aan zet zijn bij de ontwikkeling van de bouwopgave. Deze ontwikkeling betreft echter een langjarig proces, dus concrete realisatie van hectares bosgebied is nog niet in beeld.

Het meest actueel op dit punt zijn de ontwikkelingen in Lelystad Warande, waar naar verwachting een areaal aan nieuw bosgebied gerealiseerd kan worden. Het is echter nog niet uitgekristalliseerd om hoeveel hectaren het gaat, en hoe de financiering georganiseerd wordt. Dit moet blijken als het Masterplan waar aan gewerkt wordt vastgesteld wordt. Daarnaast zijn er kleinschalige particuliere initiatieven om bos aan te leggen. Zo is op twee nieuwe landgoederen recent in totaal ruim 4 ha bos aangeplant.

Uit een recent georganiseerde bestuurlijke inspiratiesessie over natuurinclusief bouwen is overigens gebleken dat de Flevolandse gemeenten, vertegenwoordigd door de wethouders natuur en / of bouwen, op termijn werk willen maken van het natuurinclusief ontwikkelen van nieuwbouwwijkenbouwen. Het aanleggen van nieuw bosgebied als onderdeel van dergelijke natuurinclusieve woonwijken zal hier onderdeel van uit gaan maken.

Bos via grootschalige ruimtelijke ingrepen – door grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen (zoals bedrijventerreinen of zonnenvelden) landschappelijk in te passen met robuuste bebossing kan volgens de bossenstrategie op termijn 200 ha aan bosuitbreiding gerealiseerd worden. Om dit te realiseren wordt aangehaakt op relevante beleidstrajecten zoals het Economisch Programma 2023 – 2028 (en dan met name de programmalijn “ruimtelijk-economische ontwikkeling”), de Flevolandse Energie Agenda en het ruimtelijk beleid in bredere zin. Wanneer een ruimtelijke ontwikkeling actueel wordt, wordt de wens om tot bosaanleg te komen ingebracht. Dit speelt bijvoorbeeld bij de

³ Zie <https://www.veld-post.nl/artikel/604179-agroforestry-netwerk-flevoland-in-de-steigers/>

realisatie van batterijlocaties, waar onderzocht wordt of landschappelijke inpassing via bosaanleg verlangd kan worden.

Klimaatbos – het realiseren van klimaatbos – met een ambitie van 215 ha – gebeurt door particulieren die het initiatief willen nemen om zelf bos aan te planten, eventueel met steun van de provincie. Er zijn tot nu toe met een paar partijen gesprekken gevoerd, maar tot nu toe zonder resultaat. Om de aanleg van bos door particulieren een impuls te geven is voorgesteld om een evenementenbos te realiseren, waarbij deelnemers aan een evenement binnen de provincie het aanbod krijgen een boom te planten. De provincie kan hier een faciliterende rol in spelen. Dit idee is opgenomen in de bouwstenennotitie Flevoland natuurinclusief.

Overige ambities

Behoud bosareaal – het doel is om het huidige areaal aan bosgebied te behouden en er tegelijkertijd voor te zorgen dat de nieuw gerealiseerde bossen ook in de toekomst bos blijven. Hiertoe zijn verschillende acties in gang gezet:

- De tool “boombasis” is beschikbaar gekomen om het bosareaal in beeld te brengen. Er wordt onderzocht hoe deze tool ook ingezet kan gaan worden voor toezicht op bv het kappen van bos.
- Er wordt een wijziging van de Omgevingsverordening voorbereid waarmee het beschermingsregime voor bomen buiten de bebouwde kom versterkt wordt (zodat bv ook zachthoutbomen onder de herplantplicht komen te vallen).
- Met gemeenten wordt overleg gevoerd over de bescherming van bomen binnen de bebouwde kom.
- Er is een boscompensatiebank in voorbereiding. Er wordt naar gestreefd deze bank in 2023 in bedrijf te hebben. Er is verkend waar (compensatie)bos door versterking van de bosstructuur van toegevoegde waarde is.

Vitalisering bestaande bossen – het doel is om de bestaande bosgebieden in een goede staat te brengen en te houden. Als achtergrond bij de bossenstrategie is daarom een rapport opgesteld dat in kaart heeft gebracht wat de kwaliteit van de bestaande bossen is, en welke verbeteringen er nodig zijn. Op basis van dit rapport is een vitaliseringsplan gemaakt en is begonnen met het uitvoeren van maatregelen. De financiering hiervan loopt grotendeels via de SPUK van het Programma Natuur. Ook is er in beperkte mate POP3 geld en SKNL financiering beschikbaar. Concreet worden momenteel (delen van) enkele gebieden aan de oostrand aangepakt:

- Hulkesteinse bos
- Reve – Abbert
- Verbinding Kop Horsterwold - Aalmeerderhout
- Verbinding Horsterwold – Knardijk – Harderbos
- Verbinding Hulkesteinse bos – Horsterwold via Nulderbroek

Daarnaast zijn er nog twee projecten in andere delen van de provincie:

- Pampushout oksel
- Knarbos

De rest van de benodigde maatregelen wordt gefaseerd in de nabije toekomst uitgevoerd, waar mogelijk met behulp van een vervolg op de huidige SPUK regeling. Momenteel wordt tevens onderzocht of de financiering hiervan via het NPLG kan lopen.

Bomen in dorpen en steden – doel is het realiseren van extra groen – waaronder bomen – binnen de Flevolandse dorpen en steden. Om dit doel te realiseren wordt vooral aangehaakt bij andere trajecten. Zo worden er in het kader van het Actieplan biodiversiteit vergroeningsprojecten gestimuleerd (zie boven), nemen provincie en gemeenten deel aan Operatie Streenbreek en doen de gemeenten, gefaciliteerd door de provincie, mee aan de Groene Stad Challenge. Daarnaast ondersteunt de provincie “groene” organisaties die zich binnen het stedelijk gebied inzetten voor natuur en biodiversiteit, zoals de NMF, Stichting Landschapsbeheer Flevoland, het IVN en Urgenda (Meer

Mededeling

Bladnummer

7

Registratienummer

3088178

bomen Nu). Om de initiatieven die in het kader van deze ambitie georganiseerd worden te bundelen en een stap verder te brengen is in de bouwstenennotitie Flevoland natuurinclusief voorgesteld om een uitvoeringsplan binnenstedelijke vergroening te gaan uitwerken.

Grondstofvoorziening – doel is het stimuleren van de toepassing van houtige in Flevoland geoogste biomassa als hoogwaardige grondstof, bijvoorbeeld in de Flevolandse woningbouw of als bodemverbeteraar in de landbouw. Deze ambitie wordt meegekoppeld met de inspanningen op het gebied van circulaire economie. Zo heeft het Platform Circulair Flevoland in het najaar van 2022 de sessie “van plant tot pand” georganiseerd. In de bouwstenennotitie Flevoland natuurinclusief is een actie opgenomen om te onderzoeken of de toepassing van Flevolandse biobased bouwmaterialen in de Flevolandse woningbouw een impuls kan krijgen. Dit wordt ingebed in het traject van de transitieopgave stedelijk gebied.

Bosbeleving en bereikbaarheid – doel is het vergroten van de toegankelijkheid en beleefbaarheid van de Flevolandse bosgebieden. Inmiddels is voorgesteld om dit onderwerp mee te nemen in een nog op te stellen visie voor duurzame natuurbeleving (een van de voorgestelde acties in de bouwstenennotitie Flevoland natuurinclusief).

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de Woo (ja/nee aangeven)
Mededeling agroforestry in de provincie Flevoland	2915892	Ja
Mededeling extra bomen langs provinciale wegen	2881023	Ja

Onderwerp

Agroforestry in de provincie Flevoland

Kern mededeling:

Bij de behandeling van het programma Flevoland, natuur inclusief is door de portefeuillehouder toegezegd een overzicht met initiatieven Agroforestry bij de uitwerking van het programma te betrekken. Ten tijde van de beeldvormende ronde over het programma Flevoland natuur inclusief d.d. 22-9-2021 heeft de portefeuillehouder het betreffende overzicht toegezegd (RND74).

Het overzicht samen met korte toelichting waaraan gewerkt wordt, wordt u hierbij toegestuurd. Dit vooruitlopend op de behandeling van het Programma Flevoland natuurinclusief later dit jaar.

Mededeling:

Uit een eerste inventarisatie zijn een veertiental initiatieven naar voren gekomen van ondernemers die binnen de provincie Flevoland bezig zijn met het onderwerp. Dit zijn initiatieven zowel rijp als groen, in omvang variërend van enkele hectares tot ongeveer 30 ha. Omdat niet van alle initiatieven bekend is hoe veel oppervlakte ze gaan beslaan, is niet te zeggen om hoeveel oppervlakte het totaal gaat. In onderstaand overzicht zijn de initiatieven opgenomen die daadwerkelijk al zijn gerealiseerd.

Registratienummer

2915892

Datum

16 februari 2022

Afdeling/Bureau

SENR

Openbaarheid

Openbaar

Portefeuillehouder

Hofstra, H.J.

Ter kennisname aan PS en
burgerleden

Mededeling

Bladnummer

2

Registratienummer

2915892

Overzicht (niet limitatief) initiatieven Agroforestry in de provincie Flevoland

Bedrijf / organisatie	Locatie	Omvang
WUR PPS project	Lelystad	2 hectare
Zonnegoed	Ens	5 ha
particulier	Kraggenburg	
Staatsbosbeheer	verschillende locaties in Flevoland	+/- 30 hectare
particulier	Lelystad	Bomen langs kavelpad
Erf BV	Almere / Zeewolde	
Stichting Hemus	Lelystad	
Pioniers van de Toekomst / Gemeente Noordoostpolder / Groenhorst	Emmeloord	6 hectare
Roggebotstaete	Dronten	1 hectare
Thuishaven	Zeewolde	2 hectare
IVN/Gemeente Zeewolde	Zeewolde	1 hectare
Buurtplatform Sieradenbuurt Almere	Almere	5,5 hectare

Vervolgstappen;

De provincie wil graag inzetten op Agroforestry en het vergroten van het areaal agroforestry, zowel in het kader van verduurzaming van de landbouwsector als ook vanuit het vergroten van het bosareaal zoals opgenomen in de provinciale bossenstrategie. Zij wil daarbij ondernemers graag faciliteren en ondersteunen. Bij het vormgeven van deze ambities, wordt aangesloten bij het programma Landbouw Meerdere Smaken, aangevuld met een aantal acties die breder ingezet worden vanuit de landelijke bossenstrategie.

Het afgelopen jaar heeft de provincie Flevoland samen met Horizon zo goed mogelijk animo en knelpunten in beeld gebracht. Als onderdeel van de proeftuin Agroforestry zien wij de volgende stappen die we samen met Horizon in gang willen zetten:

- Met de Flevolandse agrariërs die al bezig zijn met, of interesse hebben om aan de slag te gaan met Agroforestry willen we een Flevolands netwerk creëren;
- Het organiseren van diverse bijeenkomsten met inhoudelijke experts;
- Per Flevolandse gemeente, provinciaal en landelijk in kaart brengen welke regelgeving met betrekking tot Agroforestry knelt;
- Inventariseren welke financieringsmogelijkheden er zijn, zowel collectief als individueel;
- Communiceren vanuit de in agro-media zodat kansen met betrekking tot Agroforestry kunnen worden uitgelicht;
- Gaandeweg de bijeenkomsten de behoefte van de deelnemers scherper stellen zodat eventueel hordes kunnen worden weggenomen waardoor de transitie naar agrobosbouw kan worden versneld;

Met een digitale bijeenkomst op 28 januari hebben we hier een begin mee gemaakt! Voor de zomer organiseren wij (als mogelijk) een fysieke bijeenkomst over Agroforestry.

Als onderdeel van het netwerk is de provincie voornemens te participeren in de Privaat Publieke Samenwerking Agroforestry welke door de WUR is opgesteld. Het voorstel biedt een aantal Flevolandse ondernemers de kans komende jaren concreet aan de slag te gaan met agroforestry en het begeleid ontwikkelen van een bedrijfsplan. Dit samen samen met ketenpartijen.

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)